

MERDEKA

Nr 52 - mars 2012

ÖSTTIMOR

Information

Engagerande möte i Östersund

Just när vintern var som kallast och isande dimmor steg upp mellan höga snödrivor, tilldrog sig ett unikt arrangemang i Östersund. Mitt under den årliga Vinterfestivalen ägnades en helg åt att problematisera konflikten i Västpapua och frihetskampens främsta symbol, morgonstjärnan.

Genom samtal, musik och andra kulturella uttryck fick Östersundsborna möjlighet att bekanta sig med situationen i Västpapua och den konflikt som pågår där. Det seminarium som ägde rum på den Gamla teatern i Östersund under lördagseftermiddagen var välbesökt och genomsyrades av engagemang. Efter att författaren och aktivisten Thomas Petersson hade gett en inledande bakgrund till den alltjämt pågående konflikten i landet, greps åhörarna av två exilledares berättelser om det förtryck som den indonesiska regimen utövar mot papuanerna. Ruben Maury, exilledare för OPM (Rörelsen för ett fritt Papua) och sedan 1979 bosatt i Sverige, redogjorde för kampen i djungeln och det fältsjukhus han byggde upp åt gerillarörelsen i ett tidigt skede av konflikten. Benny Wenda, exilpauan

och frihetskämpe, som numera är bosatt i Oxford i England, visade med konkreta exempel och sin familj som utgångspunkt, på den vardag papuanerna måste utstå idag. Författaren och journalisten Klas Lundström kopplade konflikten och i synnerhet utnyttjandet av papuanernas naturresurser, med gruvstrejken i Timika som exempel, till svenska intressen, som AP-fonderna, och gav på så vis en tydlig bild av omvärldens ointresse för papuanernas frihetskamp.

Samma kväll lyckades den Östersundsbaseade kören Mozaik, i samarbete med dansgruppen Vanaver Caravan från New York, med konststycket att framföra ett politiskt budskap med bravur. Den amerikanske folkmusikerns och fredsaktivistens Pete Seegers berättarröst förde publiken in i legenden om morgonstjärnan. Samtidigt utgjorde den västpapuanska flaggan med morgonstjärnan en dominerande del av scendekoren genom hela föreställningen. Samma flagga, som om den hissas i Västpapua, kan utgöra grund för en mångårig fängelsevistelse. Inspelade sånger från ursprungsbefolkningarna i Västpapua blandades med

Fortsättning på sidan 3

**Nyheter från Östtimor,
Västpapua, Aceh och Indonesien**

Merdeka & ÖsttimorInformation

Engagerande möte i Östersund	1
Redaktören har ordet	3
Human Rights Watch om Indonesien	4
Om korruption och fred i Aceh	5
Watch Indonesia! skriver till Östtimors regering	6
Östtimors tredje presidentval	6
FN-chefens nya Östtimorrapport	7
FN-mandatet förlängt	8
Domar i Västpapua	8

Skanna och surfa till Östtimorkommitténs webbplats

A 2012-03-18

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Prenumeration 125 kronor för 4 nummer
Lösnummer 35 kronor
Östtimorkommittén
c/o Pollák
Wiboms v 12, 2 tr
171 60 SOLNA
Tel 08-27 24 27
epost pren@osttimorkommitten.se
Plusgiro 1 81 92-5

Merdeka & ÖsttimorInformation

Ansvarig utgivare:
Gabriel Jonsson

Redaktör:
Gabriel Jonsson

Redaktionsadress:
Gabriel Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
redaktor@osttimorkommitten.se
Tel 08-33 62 47

Layout:
Östtimorkommittén

Adresser:
Föreningen ett Fritt Papua
c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 4 19 12 84-1

Östtimorkommittén
c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 1 81 92-5

Tryck:
Ågrenshuset Produktion AB

ISSN Nr: 1402-2559

Annonspriser på begäran

Redaktören har ordet

Under 2012 håller Östtimor president- och parlamentsval i mars respektive juni. Den 20 maj firar nationen tioårsdagen av självständigheten. Att valen går riktigt till är av stor betydelse för utvecklingen i landet och för att befästa demokratin. Jämna årsdagar av nyblivna länders självständighet brukar vara tillfällen till bedömningar av de gångna åren, så sådana kommer vi framöver göra i Merdeka.

Årets första nummer innehåller en artikel om presidentvalet vars första omgång hålls den 17 mars. Om president José Ramos-Horta då får 50% av rösterna, blir det ingen andra valomgång i april. Eftersom konstitutionen ger parlamentet mer makt än presidenten är parlamentsvalet i juni av stort intresse. Samtidigt är det värt att betona att presidentens informella inflytande på samhället är betydande. Det kommer dröja innan vi kan skönja vilka politiska strömningar som valen medfört, men drastiska förändringar är knappast troliga.

Det viktigaste som hänt internationellt i Östtimorfrågan är så som vi rapporterar att FN:s säkerhetsråd den 23 februari beslutade att förlänga FN-mandatet fram till årsskiftet. Man får hoppas att den fortsatta närvaron bidrar till att valen kan genomföras under fredliga former. Även en sammanfattning av FN-chefens senaste Östtimorrapport är med, och i den framgår att den politiska utvecklingen överlag har varit lugn. Mycket arbete återstår dock för att slutföra FN-undersökningarna av brotten mot de mänskliga rättigheterna.

Till innehållet hör även en redogörelse för det brev

Fortsättning från sidan 1

välkända amerikanska låtar och en rad olika instrument som banjo, gitarr, fiol och västafrikansk kora. Den mångsidiga dansgruppen Vanaver Caravan, som även den tar sitt avstamp i folkdans och ett aktivt fredsarbete, fängade publiken med sin blandning av modern dans, lindy hop, step och capoeira. Det hela slutade i spontanitet och lyckorus till Bob Marleys *One love* och de två exilpapuanerna, Ruben Maury och Benny Wenda, klev upp på scenen.

Kvinnan bakom arrangementet är Myriam Lundberg, musiklärare i Östersund. För fyra år sedan gjorde hon sin första resa till Västpapua. Hennes syfte var från början att samla in musik, men hon kom i kontakt med ursprungsbefolkningen och kunde inte undgå att bli varse den politiska situationen i landet. Ett år

Fortsättning från sidan 8

handlingen avslutades med protester från Fokorus mot åklagaren och domaren, som enligt honom använde olika förevändningar. En av försvarsadvokaterna sade att yrkandet på fem års fängelse för landsförräderi för de

som tyska Watch Indonesia! i januari skickade till talmannen i Östtimors parlament. Det innehåller krav på att parlamentet ska implementera rekommendationerna i rapporterna framlagda av sannings-, mottagnings- och försoningskommissionen respektive sannings- och vänskapskommissionen. Om så sker, skulle det i kombination med FN-undersökningarna av brotten mot de mänskliga rättigheterna verksamt bidra till att skapa försoning och rättvisa för de många offer för övergrepp som begicks under 1999.

Vi skriver om amerikanska Human Rights Watch och dess rapport om Indonesien som ger en blandad bild av tillståndet i öriket. Oroväckande är bristerna i yttrandefriheten och att straffriheten för landets militär består. Som vanligt är läget i Västpapua värst: övergreppen fortsätter och omvärldens tillträde till området är begränsat. I februari avkunnades domar mot framstående aktivister som hade deltagit i Västpapuas folkkongress i oktober förra året, vilket entydigt visar att Indonesien inte tolererar opposition mot styret i området.

I Sverige fick Västpapuafrågan nyligen viss uppmärksamhet tack vare de aktiviteter som genomfördes i samband med att den årliga Vinterfestivalen hölls i Östersund. Till innehållet hör slutligen en artikel om korruption och fred i Aceh som väver samman läget i området med den allmänna politiska situationen i Indonesien.

Gabriel Jonsson

senare, 2009, reste hon tillbaka och levde fyra månader hos Lanifolket i bergsdjungeln i Västpapua. Väl tillbaka i Sverige och med ett nyvunnet engagemang lyckades hon inspirera den kör hon är ledare för. Under två år har de tillsammans arbetat enträget, läst böcker och skapat en musikal som bygger på den papuanska myten om morgonstjärnan. Med den vill hon och kören Mozaik belysa situationen i landet.

Efter helgen i Östersund åkte jag hem styrkt och inspirerad, övertygad om kulturens kraft för att väcka engagemang. Synd bara att inte Mozaik ska framföra sin föreställning på någon av de större scenerna i Sverige och i Europa. Det är kanske vad som krävs för att även väcka politikerns engagemang i frågan.

Suzanna Petersson Kero

åtalade är hårt. Det längsta straff som deras handlingar borde ge är ett års fängelse eftersom det "... inte finns några bindande bevis mot de åtalade".

Hendrik Amahorseja

Human Rights Watch om Indonesien

Amerikanska Human Rights Watch har i *World Report 2012* skrivit ett kapitel om Indonesien. Landet har under de senaste 13 åren blivit betydligt mer demokratiskt och har ett starkt civilsamhälle och en fri press. Många höga tjänstemän är dock ovilliga att vidta åtgärder för att säkerhetsstyrkorna ska följa internationell människorätts-(MR)lagstiftning och för att dem som är ansvariga för MR-brott ska ställas inför rätta. Under 2011 tilltog det religiösa våldet, i synnerhet mot kristna och Ahmadiyah. Gruppen betraktar sig som muslimsk men vissa muslimer anser att den är kättersk. Våld präglade fortsatt situationen i Västpapua och Papua och få polisundersökningar ledde till att de ansvariga ställdes inför rätta.

Yttrandefrihet

Trots pressfriheten, fortsätter myndigheterna att undertrycka aktivister som väcker kontroversiella frågor. Mer än 100 människor från Moluckerna och Papua fängslades för att fredligt ha framfört sina politiska åsikter, hållit demonstrationer och rest separatistflaggor. Landets kriminallagstiftning förbjuder medvetet förtal av offentliga tjänstemän och avsiktlig publicering av uttalanden som skadar en annan människas anseende. I juli avslog Högsta domstolen på grundval av åtalspunkten om förtal via internet en överklagan av Prita Mulyasari som via e-post hade framfört klagomål till sina vänner över att hon hade fått dålig medicinsk behandling. Även om domstolen frikände henne i ett relaterat civilmål, fick hon en villkorlig dom på sex månader.

Straffriheten består

Straffriheten för den indonesiska militären är ett allvarligt problem. Det finns ingen civil jurisdiktion över soldater som gör sig skyldiga till allvarliga MR-brott. Militära rättegångar hålls sällan och när de hålls saknar de transparens och de utdömda straffen motsvarar ofta inte de begångna brotten. I januari åtalade en militärdomstol i Japayapura i Papua tre soldater från bataljon 753 och dömde dem till mellan åtta och tolv månaders fängelse. Även om det fanns bevis på video att sex soldater hade brutalt torturerat två papuaner, ställdes bara tre av dem inför rätta och då på basis av smärre disciplinbrott snarare än tortyr. Soldaterna har inte avskedats.

I augusti åtalade militärdomstolen i Jayapura tre soldater ur samma bataljon för en incident i vilken soldater sköt ihjäl pastor Kinderman Gire, eftersom han ansågs vara separatist. Även denna gång åtalade domstolen dem bara för att ”ha brutit mot order” och dömde dem till sex, sju och femton månader i fängelse.

Religionsfrihet

Militanta islamister mobiliserade folkmassor för att attackera religiösa minoriteter. Endast ett fåtal av förövarna dömdes till kortvariga fängelsestraff. Antalet

religiösa attacker var fram till oktober 184, mot 216 under hela 2010. I februari attackerade mer än 1,600 militanta islamister ett hus i västra Java, varvid tre män tillhörande Ahmadiyah dödades och fem skadades svårt. I juli dömdes tolv män till mellan tre och sex månader långa fängelsestraff för att ha stört den allmänna ordningen, provokationer och angrepp, men inte för mord. I augusti dömdes en av medlemmarna i Ahmadiyah, som hade skadats svårt i attacken, till sex månaders fängelse för angrepp och för att ha brutit mot polisens order.

I februari attackerade islamister tre kyrkor i centrala Java efter att distriktsdomstolen hade åtalat den kontroversielle prästen Antonius Bawareng för blasfemi. Han fick det maximala straffet fem år, men islamisterna ville att han skulle avrättas. Senare åtalades åtta av de inblandade i attackerna och dömdes till straff på mellan fem månader och ett år. I april attackerade en muslimsk självmordsbombare en polismoské i västra Java, varvid han själv dog och minst 28 personer skadades. I september attackerade en annan muslimsk självmordsbombare en kyrka i centrala Java. Mannen dog och 14 kyrkbesökare skadades. Flera ministrar fortsatte att rättfärdiga restriktioner av religionsfriheten i den allmänna ordningens namn.

Papua/Västpapua och Aceh

Militärens interna dokument, som offentliggjordes i augusti, klargjorde hur den indonesiska militären övervakar fredliga aktivister, politiker och präster i området. Fredliga politiska protester jämföras med kriminella handlingar. Tillträdet till Papua var fortsatt hårt kontrollerat. I incidenter som inträffade i juli-augusti dödades minst 17 personer. I oktober tog säkerhetsstyrkorna till övervåld när de arresterade mer än 300 papuaner som deltog i en kongress som hölls i tre dagar. Minst tre dödades och mer än 90 skadades. Sex papuanska ledare åtalades för landsförräderi.

Acehs provinsregering fortsatte att tillämpa en repressiv klädkod, som diskriminerar kvinnor, och en anständighetslag som förbjuder umgänge mellan ogifta män och kvinnor på ”isolerade” platser. Lagarna implementeras av en på Sharia-lagar baserad polisstyrka som trakasserar, skrämmer och godtyckligt arresterar barn, kvinnor och män. I april blev två par offentligt piskade för att ha brutit mot anständighetslagen.

Migrantarbetare och barnarbete

Migrantarbetare skymfas när de rekryteras för utlandsarbete inom Indonesien och under arbetet utomlands. I juni avrättades en 54-årig kvinna i Saudiarabien. Hon hade dömts för att ha mördat sin saudiske arbetsgivare och hävdade att denne hade smädat henne. Hundratusentals indonesiska flickor arbetar som hembiträden inom landet. Många har långa arbetsdagar, inga lediga dagar och får inte lämna hemmen där de arbetar. Den

inhemska lagstiftningen exkluderar hembiträden från de rättigheter som den övriga arbetskraften åtnjuter.

Källa: Human Rights Watch *World Report 2012: Indonesia*, 22/1 2012.

Gabriel Jonsson

Om korruption och fred i Aceh

1998 var ett år då t.o.m. Suhartos kumpaner och generaler ansåg att demokrati stod för allting gott. Idag däremot tenderar demokratin att få skulden för allt som är dåligt. Även radikala NGO:s [Non-Governmental Organizations] och de liberala medierna hävdar ofta att korruptionen beror på demokratin och att decentraliseringen har öppnat vägen för ohederliga politiker. Frihet och val kan vara bra för andra ändamål, men inte för att bekämpa korruption. Istället behövs andra medel – ”titta bara på Singapore”. Och nyligen har det hävdats att valen måste skjutas upp för att ”bevara freden i Aceh”.

En förklaring till den förändrade synen är att de som ser ner på demokratin har en annan definition av ordet än den som opartiska studier använder. De flesta forskare som studerar demokratis utveckling är överens om att demokratis mål är att allmänheten ska kunna kontrollera statens affärer på grundval av politisk jämlikhet. För att uppnå det målet är mänskliga rättigheter, jämlikhet och rättvisa, efterlevnad av lagen, fria och rättvisa val samt representativa partier och intresseorganisationer, fria medier, kulturella, akademiska och medborgarorganisationer nödvändiga inslag i samhället.

Liberala demokrater hävdar att det räcker om alla medborgare har möjlighet att dra nytta av dessa karakteristika. Socialdemokrater säger att en demokratisering även måste innebära att de underprivilegerade gruppernas sociala status höjs för att ge också dem en rättvis chans. Båda är dock överens om att de grundläggande kännetecknen möjliggör opartiska studier så att dessa befrämjar demokratis mål.

Men i Indonesien är de gängse definitionerna av demokrati dikotoma och begränsade till ett fåtal av demokratis karakteristika, vilket gör det svårt att analysera dynamiken i demokratin. Den snäva definitionen av demokrati gör det också svårt att analysera huruvida friheten kan öka och valen fungera bättre om även dissidenter skulle få möjlighet att upprätta intresseorganisationer och på så sätt också bilda bättre partier.

När demokratin definieras dikotomiskt, snävt och procedurmässigt och sammanlänkas med korruption är den naturliga slutsatsen att lagen måste efterlevas och att korruption måste bekämpas med hjälp av odemokratiska medel, som i Singapore. Att en sådan missriktad analys får fotfäste beror på att okunnigheten befrämjar politiska syften. Krafter som är emot allmän kontroll av statens affärer på basis av politisk jämlikhet kan jämställa demokrati med att frihet och val inte fungerar och att korruption breder ut sig.

Och det är bra för teknokrater och civila aktivister

att först kunna säga att de måste frigöra sig från en ohederlig politik för att befrämja bättre lagar och rättigheter med hjälp av nätverk, kampanjer och lobbyarbete. Därefter glömmes de bort att en förutsättning för sådant arbete har varit att ingå taktiska allianser med ledarskiktet, affärsmännen, armén och de religiösa ledarna som har rätt så annorlunda långsiktiga intressen, så som i Indonesien efter 1965.

Det ligger en liknande logik bakom kravet på att valen måste skjutas upp för att bevara freden i Aceh, eftersom GAM-ledare [Rörelsen för ett fritt Aceh] inom Aceh-partiet bojkottade dem. Beslutet hade varit lättare att förstå om vallagarna hade stoppat partiet, men till skillnad från i andra delar av Indonesien var de inte utformade så. Problemet var istället att Helsingforsavtalet för att befrämja fred genom att inkludera alla partier har underminerats av sådana krafter som Aceh-partiet. Men även om reformvänliga politiker vann i lokalvalen 2006 så bildade de inget eget parti, utvecklade ingen stark demokrati och befrämjade inga massrörelser utan kombinerade gamla kommandostrukturer med regeringspositioner och valde försoning med Aceh-partiet.

Situationen förvärrades av att även medborgarrättsgrupperna försummade massrörelserna och istället fokuserade på sina egna småpartier. Följaktligen led civilsamhällets partier ett svårt nederlag i parlamentsvalet 2009 genom att Aceh-partiet och guvernören i Aceh, Irwandi Yusuf, ingick en taktisk allians med president Susilo Bambang Yudhoyonos Demokratiska parti. Därigenom omöjliggjordes valdeltagande framöver. Aceh-partiet, som nu hade blivit av med konkurrerande lokala partier, försökte sedan förhindra Irwandi och andra ledare att ställa upp som oberoende kandidater i kommande lokalval. När konstitutionsdomstolen försvarade de oberoende kandidaternas nationella rättigheter, motsatte sig Aceh-partiet lagstiftningen, obstruerade demokratin genom att bojkotta valen och skapade fruktan för att freden var hotad.

Så även om Irwandi, om än i mindre grad, har underminerat demokratin, är det viktigt att komma ihåg att konstitutionsdomstolens beslut att återuppta registreringen var oundvikligt i och med att Aceh-partiet tummade på demokratin.

Det är förstärkning av demokratin som behövs både för att bevara freden och bekämpa korruptionen, inte tvärtom!

Gabriel Jonsson

Källa: Olle Törnquist, ”Democracy bashing: on corruption and peace in Aceh”, *The Jakarta Post*, 27/1 2012 (<http://www.thejakartapost.com>)

Watch Indonesia! skriver till Östtimors regering

Den tyska solidaritetsrörelsen för Indonesien och Östtimor Watch Indonesia!, som bildades till följd av Santa Cruz-massakern 1991, skickade den 24 januari ett brev till Fernando Lasama de Araujo som är talman i Östtimors parlament. Brevet kräver att parlamentet omgående ska anta de lagar som reglerar implementeringen av rekommendationerna i rapporterna framlagda av sannings-, mottagnings- och försoningskommissionen respektive sannings- och vänskapskommissionen.

Människorättssituationen i Östtimor lyftes 2011 fram i en rapport riktad till FN:s människorättsråd. I

rapporten betonar många regeringar hur viktigt det är att ta itu med begångna människorättsbrott och att implementera rekommendationerna i kommissionernas rapporter. Östtimors regering svarade att den "avser att vidta åtgärder till fromma för offren för begångna människorättsbrott" och att den ska rapportera till människorättsrådet i mars 2012. Watch Indonesia! framhäver att om lagarna antas så skulle det vara ett kraftfullt besked både till offren för människorättsbrott och till hela nationen.

Gabriel Jonsson

Östtimors tredje presidentval

Förmodligen vet Du, när Du läser detta, vem som har vunnit första omgången i 2012 års presidentval, det tredje sedan Indonesiens ockupation upphävdes 1999. Men i skrivande stund har valet inte hållits än.

Tretton kandidater ställer upp, den fjortonde godkändes inte av valmyndigheten. Tyvärr har en av de tretton, Francisco Xavier do Amaral, avlidit under tiden för valkampanjen. De tre med de största chanserna är den sittande presidenten José Ramos-Horta, den tidigare befälhavaren för de väpnade styrkorna Taur Matan Ruak och Fretilins Francisco "Lu Olo" Guterres. De två senare är båda veteraner från gerillakriget mot den indonesiska ockupationen, medan Ramos-Horta av en tillfällighet verkade utomlands.

I början av mars deklarerade regeringskoalitionens största parti, CNRT, som leds av premiärministern Xanana Gusmão, tidigare president och ledare för motståndet mot Indonesien, sitt stöd för Taur Matan Ruak. Lu Olo är oppositionspartiets, Fretilins, det största partiet i Östtimor, kandidat. Ramos-Horta fick vid det förra valet CNRT:s stöd, men har nu ställt upp som oberoende kandidat stödd av 100.000 namnunderskrifter.

Presidentens roll i Östtimor är ganska begränsad, ty det är den parlamentariskt valda regeringen som styr. Därför kommer nog parlamentsvalet i juni att bli viktigare. Men utöver att stadfästa av parlamentet beslutade lagar, så har presidenterna hittills haft stort informellt inflytande både på den allmänna meningen och politiken. Presidenten har många tillfällen att påverka omvärlden vid sina resor och hemmaopinionen, när han håller sina många tal.

De två mest udda av de andra kandidaterna är Rogerio Lobato och Angelita Pires, båda oberoende.

Lobato var 2006 under krisen med våldsamheterna inrikesminister i Fretilin-regeringen. Han dömdes senare för att ha låtit dela ut vapen till civila. Pires hade ett förhållande med Alfredo Reinado, den chef för militärpolisen 2006 som gjorde myteri och dödades vid en attack mot president Ramos-Horta 2008. Hon frikändes från delaktighet i attacken vid rättegången mot de överlevande rebellsoldater, som deltog i attacken.

De övriga kandidaterna är:

- Francisco Gomes - PLPA
- Lucas da Costa - oberoende, universitetsrektor
- Abilio da Conceição Abrantes Araujo - PUN
- Francisco Xavier do Amaral - ASDT, en av de gamla socialdemokratiska ledarna, Östtimors förste president, dog av cancer den 6 mars
- Fernando de Araujo Lasama - PD (Demokratiska partiet), parlamentets talman, tidigare ledare i de ungas moständsrörelse mot den indonesiska ockupationen
- Manuel Tilman - KOTA
- Maria do Ceu da Silva Lopes - oberoende, grundare av hjälporganisationen Timor Aid
- Jose Luis Guterres - för ett utbrytarparti ur Fretilin, vice premiärminister.

Anjela Freitas da Silva - Arbetarpartiet (en gång för integration med Indonesien) - har inte fått sin kandidatur godkänd av valmyndigheten.

Om de 628.454 registrerade väljarna inte ger någon av kandidaterna minst 50% av rösterna i första omgången, så blir de två som fått flest röster kandidater i andra valomgången, som hålls tredje veckan i april.

Tommy Pollák

FN-chefens nya Östtimorrapport

FN-chefen Ban Ki-Moons senaste Östtimorrapport, som omfattar perioden 20/9 2011 – 6/1 2012, distribuerades till säkerhetsrådet den 18 januari. Rapporten är framlagd i enlighet med säkerhetsrådets resolution 1969 från 2011 som innebär att mandatet för United Nations Integrated Mission in Timor-Leste (UNMIT) förlängs till den 26 februari 2012. UNMIT fortsatte att ledas av Ameerah Haq som hade två nära medarbetare för utvecklings- och säkerhetsfrågor.

Lugn politisk utveckling

Den politiska utvecklingen förblev relativt lugn. De politiska partierna fortsatte sina förberedelser för president- och parlamentsvalen under 2012. Partiledarna betonade att säkerhet och stabilitet måste upprätthållas under valperioden. I sitt tal den 28 november på 36-årsdagen av landets självständighetsdeklaration prisade president José Ramos-Horta hela befolkningen för att ha bidragit till att skapa en positiv anda av fred och hopp.

Parlamentet var alltså ett viktigt forum för demokratisk debatt och antog den 25 november efter 13 dagars debatt statsbudgeten för 2012 som omfattar 1,67 miljarder dollar (1,3 år 2011). Trots det allmänt lugna läget inträffade ett par våldsamma incidenter i vilka gängvåld förekom. Den 19 december dödades en person och en annan skadades allvarligt i slagsmål mellan rivaliserande gäng. Därför antog ministerrådet den 22 december en resolution som förbjuder och kriminaliserar gängvåld under ett år.

Goda relationer upprätthölls med Indonesien. En delegation från Östtimor deltog i ett möte som ASEAN (Association of Southeast Asian Nations) höll i Jakarta i oktober om valfrågor. Möjligheterna att skicka valobservatörer från ASEAN till valen i Östtimor diskuterades.

UNMIT-chefen upprätthöll regelbundna kontakter med både regeringen och oppositionen, bl.a. för att förbereda nästa års val. Säkerhetsläget var stabilt och brottsligheten fortsatt låg. Våld i hemmen och genusbaserat våld var bland de mest rapporterade brotten. Utredning pågår av incidenten den 5 november då två poliser, som inte var i tjänst, sköt ihjäl en kvinna. Den 6 januari hade UNMIT 1,197 man på plats. UNMIT vidtog åtgärder för att stärka Östtimors försvarsstyrkor.

Mänskliga rättigheter

UNMIT mottog 29 anmälningar om människorättsbrott (MR) av polisen och fem av militären. Den 26 oktober dömde distriktsdomstolen i Dili en tidigare soldat till 18 års fängelse för att ha dödat en äldre kvinna i Dili-distriktet den 15 maj. Arbetet med att ställa ansvariga för MR-brott begångna under krisen 2006 inför rätta gick fortsatt trögt. Den 6 januari hade beslut fattats i sju

fall medan fyra hade lagts ned.

UNMIT:s enhet för att undersöka brott mot mänskligheten begångna mellan den 1/1 och 25/10 1999 fortsatte sitt arbete. Den 6 januari hade arbetet med 250 av 396 fall slutförts (63 procent). Utredningar pågår av 31 fall. Den 26 september upphävdes efter vädjan en nio-årig dom mot en före detta milismedlem för ett mord utfört i Liquica den 6 september 1999, men det är okänt var mannen befinner sig.

Vid ett möte som FN:s människorättsråd höll den 12 oktober var Östtimor uppe för granskning. Representer för Östtimors regering presenterade den nationella rapport som lyfter fram de framsteg som har gjorts och de utmaningar som återstår att komma över för att befärja och skydda de mänskliga rättigheterna i landet. Rådet antog rapporten och lade fram rekommendationer till Östtimors regering, däribland anslutning till fler internationella konventioner samt rättvisa och försoning för begångna människorättsbrott.

Under oktober-november behandlades 700 brottsmål. Med de 636 nya mål som tillkom finns det 4.644 fall kvar att lösa. Regeringen gjorde i samarbete med bl.a. polisen och UNMIT ansträngningar för att utarbeta en nationell aktionsplan mot genusbaserat våld. Den inhemska juridiska kompetensen behöver förstärkas.

Övriga frågor

I oktober var finansministeriet värd för ett möte med Östtimors bidragsgivare för att bedöma de framsteg som har gjorts vad gäller bl.a. infrastruktur på landsbygden och hälsovård. Landet drog nytta av de stigande världsmarknadspriserna på olja och naturgas, men i och med att priserna på livsmedel och bränsle steg uppgick inflationen till 12-14 procent. Oljefonden uppgick den 30 september till 8,9 miljarder dollar.

UNMIT och regeringen gjorde fortsatta framsteg i arbetet för att avsluta UNMIT-mandatet. Arbetet gjordes för att höja den inhemska personalens kunskapsnivå i syfte att förbättra dess möjligheter att ta över administrationen efter att UNMIT har lämnat landet.

FN:s generalförsamling har fastställt sitt stöd för perioden 1/7 2011-30/6 2012 till 196,1 miljoner dollar. UNMIT kommer vara redo att stödja den nationella poliskåren under årets valkampanj och i samband med att valen hålls. Det är nödvändigt med fortsatt stöd till Östtimor för att stärka polisens kompetens, bl.a. vad gäller dess förmåga att utreda kriminalfall. Även om Östtimor har haft en betydande ekonomisk tillväxt under senare år, krävs fortsatta ansträngningar för att befärja en jämlik och hållbar utveckling. Det är önskvärt att FN-mandatet förlängs till den 31 december i år.

Gabriel Jonsson

Det behövs pengar för att ge ut tidningen, skicka pengar till plusgiro 1 81 92-5!

B

Porto betalt

Avsändare:
Östtimorkommittén
c/o Pollak
Wiboms väg 12
171 60 SOLNA

Kom ihåg att anmäla adressändring.

FN-mandatet förlängt

FN:s säkerhetsråd beslutade enhälligt vid sitt fem minuter (!) långa möte den 23 februari att förlänga mandatet för UNMIT fram till den 31 december 2012 (resolution 2037). Under året ska missionen, som består i sin nuvarande omfattning, fortsätta hjälpa till med att befrämja fred, stabilitet och utveckling. Institutionsuppbyggnad, höjning av poliskårens kompetens och stöd till valen är UNMIT:s uppgifter. Det planerade tillbakadragandet ska ske i enlighet med vad Östtimors regering önskar, förhållandena i landet och efter att

president- och parlamentsvalen har hållits. Resolutionen uppmanar alla politiska partier att fortsätta arbeta tillsammans, föra en politisk dialog, konsolidera fred, demokrati, lagens makt och hållbar utveckling samt befrämja mänskliga rättigheter och nationell försoning. Enligt UNMIT-chefen Ameerah Haq har Östtimor gjort stora framsteg när det gäller att stärka freden och stabiliteten och valförberedelserna fortlöper väl.

Gabriel Jonsson

Domar i Västpapua

Västpapuas tredje folkkongress ägde rum i Jayapura den 17-19 oktober 2011. Framstående aktivister, som kämpar för Papuas folks rättigheter talade, och olika stamars danser presenterades. Atmosfären var fredlig men också spänd, eftersom tungt beväpnad indonesisk polis och militär bevakade kongressen. Mot slutet av den proklamerade Fokorus Yoisebut, som folkets representant, att den Federala Republiken Västpapua hade upprättats. Han blev också vald till president. Kort efteråt stormade de indonesiska säkerhetsstyrkorna kongressen. Ungefär 300 personer arresterades. En del av deltagarna flydde. Några av dem sköts ihjäl, medan andra lyckades gömma sig i Teologiska Högskolans komplex, men på eftermiddagen gjorde säkerhetsstyrkorna en razzia i området och samtliga arresterades.

De arresterade kongressdeltagarna anklagades för att vara separatister och förrädare mot staten Indonesien. De som döms för brott mot staten brukar få livstids fängelse och även dödsstraff tillämpas.

Rättegången 14/2

Sex personer, däribland president Fokorus Yoisebut och premiärminister Edison Gladius Waromi, har åtalats. Som bevismaterial hade dokument och vapen beslagtogs. Rättegången började i Jayapura den 14 februari 2012. När de åtalades identitetshandlingar lästes upp protesterade de: enligt sin egen uppfattning är de inte medborgare i Indonesien utan i Västpapua. De vill inte tvingas att bli indonesiska medborgare, eftersom de

är papuaner och medborgare i den Federala Republiken Västpapua. Domaren accepterade inte invändningarna.

Värt att notera är att Fokorus i domstolen förkastade anklagelserna om förräderi, eftersom syftet med kongressen enligt honom var att återupprätta Västpapuas suveränitet erkänd av den tidigare presidenten Sukarno, men upphävd i och med den militära interventionen 1962.

Vittnesutfrågning 17/2

När utfrågningarna gjordes, visades vittnena inte upp utan istället visade åklagaren upp 64 objekt som bevis. De åtalades advokat protesterade, eftersom vittnen skulle utfrågas, men juryn beslutade ändå att fortsätta. Det blev oväsen när Fokorus och hans kollegor protesterade och sade att förhandlingarna inte behövde fortsätta. Utanför domstolsbyggnaden var det återigen fullt med säkerhetspersonal.

Förhandlingen 21/2

Bevakningen var ännu mer omfattande p.g.a. de många poliser som vittnade. De sade att de antingen inte kände till den deklaration som Fokorus hade läst upp eller inte kunde komma ihåg den. De kände inte heller någon av de anklagade. Vittnesmål hördes även från vanliga papuaner. Ett vittne betonade att kongressen var fredlig. Han hade själv gripits och blivit torterad av poliser. För-

Fortsättning på sidan 3